

P19 Cp III 335.1

~~P III 292~~

~~Р III 292~~

Р 19 Ср III 335. 1

П Р А В И Л А

ЗА

ДРУЖИНУ

СРБСКО-НАРОДНОГА ПОЗОРИШТА.

У НОВОМЕ САДУ,

епископска печатња 1863.

П Р А В Д А

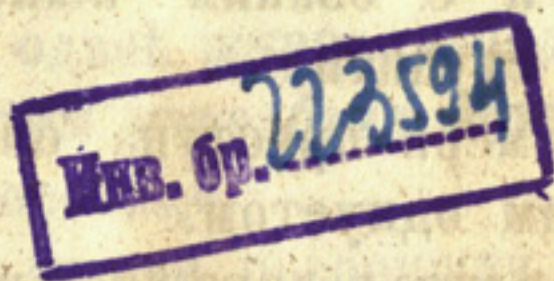
ЖИЗНЬ

ПЕЧАТНО-ПОДРОБНО

В. П. ПЕТРОВ

СПЕЦИАЛЬНЫЙ ПОДРОБНО

Правила

за дружину србско-народнога позоришта.

ОБШТА ОПРЕДЕЉЕЊА.

§ 1. Дружину србско-народнога позоришта сачињава скуп особа, које од србско-народнога позоришта плату примају.

§ 2. Све ове особе подвргнуте су без изузетка овим правилима, нити се могу с појединима правити уговори, који се с истима правилима слагали неби.

§ 3. Цело особље позоришне дружине поставља и одказује му позоришни одсек управљајућег одбора србско-народног позоришта, и оно стоји под управом истога одсека и особно његовог председатеља, а по потреби и под надзором једнога члана позоришног одсека, којега председатељ на то определи. (Устав § 16. т. 1. 2. и § 25. т. 1.)

§ 4. Запт над позоришном дружином извршује позоришни одсек преко свога председатеља; он суди за преступе и одређује казни, изузимајући коначни одпуст, о коме целокупни управљајући одбор решава. (Уст. § 16. т. 1.) Где се год у слеђујућим тачкама спомене управитељство, разумева се позоришни одсек, а особно његов председатељ.

§ 5. Одпуст је свакад уједно и каштига, и у томе се разликује од обичног одказа, који није каштига.

§ 6. Позориште појединим члановима и поједини чланови позоришту одказују свагда писмено. Устмени одказ нема вредности никакве.

§ 7. Редитељу, деловодитељу, управитељу оркестра, сталним глумцима и глумицама и свима члановима, који се писменим уговором примају, одказује се на три месеца и обратно; привременим глумцима и глумицама на шест недеља дана и обратно; статистама, гардеробару, реквизитору и осталом особљу на четрнаест дана и обратно.

§ 8. Члан, који учини преступ, којим се вређа част народном позоришту, или којег грађанска власт узме под кривичну истрагу, одпушта се без икакве накнаде, и с оваким чланом није више ни један члан обвезан на позорницу ступити.

§ 9. Преступи казне се по мери преступа опоменом, укором, новчаном глобом, најпосле и самим однустом.

§ 10. Све преступе бележи редитељ дружине, и уводи их у особиту казнену књигу, из које извод 14. и предпоследњег дана свакога месеца подноси управитељству ради опредељења казни.

§ 11. Новчане глобе или су опредељена свота новаца; или су један део месечне плате, или цела месечна плата дотичнога члана; или се рачунају у новчићима на сваку форинту помесечне плате дотичнога члана. Где је год у овом закону новчана глоба у новчићима изложена, разумева се по толико новчића на сваку форинту од помесечне плате дотичнога члана, осим ако није изрично примећено „не од форинте.“

§ 12. Новчане глобе имају то опредељење, да се из њи члановима дружине у случају болести помоћ даје, или у случају смрти погребни трошкови намирују.

§ 13. Чланови дружине, који су развратним животом себи болест навукли, немају права на подпору од ови новаца.

§ 14. Оће ли се ком члану и колика ће се помоћ из ови новаца дати, о том решава управитељство.

§ 15. Ови новци чувају се код главног благајника, и о њима се воде одељени рачуни.

§ 16. Новчане глобе одбијају се дотичнима при првом примању плате, и то ако је свота мања од помесечне плате дотичнога члана, на једанпут, иначе на двапут или трипут. Тога ради сви чланови дружине предају своје признанице редитељу дружине, овај их подписује с примедбом, има ли се дотичном каква новчана глоба одбијати, и заједно са својом признаницом подноси их управитељству на подпис, а од управитељства носи их благајнику позоришта на исплату, који ће новчане глобе појединима одма одбити, одбијену своту покрај противпризнанице редитељеве у примање увести, а редитељу о примљеној своти признаницу издати.

§ 17. Кад је дружина на страни, онда се управља одбијање новчани глоба по примедбама редитељевим, и одбијене своте стоје до повратка дружине код редитеља. У случају, ако управитељство изречену од редитеља новчану глобу неби потврдило, вратиће се дотичном члану обустављена свота.

§ 18. Све наредбе издава ће управитељство или непосредно или преко редитеља дружине, устмено или писмено. Писмене наредбе биће

изложене у писарници позоришта, а чланови имају се сами побри-
нути о томе, да их сазнају. Незнањем наредба неможе се бранити ни
један члан.

§ 19. Само одвећ журне наредбе, или ако околности какву про-
мену у већ издатим наредбама захтевале буду, јављаће се дотич-
ним члановима посебице.

§ 20. Сви чланови позоришта треба да се између себе сматрају
као чланови једне породице, и да живе између себе у слог и љу-
бави. Особито се иште, да сви чланови предусретају један другог
љубазно и пријатељски, као што ће се свим средствима настојавати,
да међу члановима дружине и у међусобном обхођењу и у споља-
шњем дотицају њиновом са публиком све већма овлада она пристој-
ност, учтивост и углађеност у говору и у свом понашању, која је
плод правог светског изображења и која се необходимо искати мора
од људи, који су позвани, да просвету, образованост и углађеније
обичаје по народу распростиру.

§ 21. Свако саблажљиво друговање и понашање, банчење, пи-
јанство и пировање, које на штету и срамоту заводу служи, може
се укором, новчаном глобом и одпустом казнити.

§ 22. Чланови позоришта дужни су и у позоришту и изван по-
зоришта бити свакад уљудно, пристојно и чисто обучени.

§ 23. Док новчане снаге позоришта не ејачају, иште се од
поједини чланова позоришта, да се приме свакога посла, који је нуж-
дан у интересу позоришта, ма да исти посао и не би спадао у стро-
гом смислу у делокруг истог члана.

§ 24. Ако је који члан од другог увређен, треба да се реди-
тељу потужи, који ће ствар извидити, и у њој или сам што решити,
или је управитељству на решење поднети. Редитељ је дужан такве
тужбе примати, али тужитељ нема право од редитеља захтевати, да
овај његову тужбу места предузме и реши, особито не за оно време,
док траје проба, облачење и представљање.

§ 25. Редитеља несмеју чланови обилазити, и са својим мол-
бама или тужбама управитељству досађивати, изузимајући случај, ако
се против самог редитеља тужити имају, или ако он неби њиове
жалбе уважио.

§ 26. Ако се пронађе, да је тужба којег члана против реди-
теља клеветна, плаћа тужитељ глобе до четвртине месечне плате.

§ 27. Ко од позоришних чланова изван позоришта недостојним
начином за себе партију вата, своје другове пред публиком исмева,
опада и оцрњује и публику против њи подстиче, плаћа глобе по мери
преступа $\frac{1}{8}$ до $\frac{1}{2}$ месечне плате, и ако се неусаветује, биће од-
пуштен.

§ 28. Ко се од позориштни чланова усуди наредбе своји старешина (одбора, управитељства, редитељства) јавно, говором или писменом опадати, против њи роптати или их исмевати, плаћа глобе $\frac{1}{4}$ до целе месечне плате према величини преступа, и у случају ако преступ понови, биће одпуштен.

§ 29. Ко од мушки чланова женског члана увреди непристојном шалом, безобразном досетком, речима што се двојако тумачити могу, и уобште неотесаним и грубијанским говором или понашањем, губи према величини преступа од 1 ф. до $\frac{1}{4}$ месечне плате. Исто се тако казни и женски члан, ако би смео с ума женски стид и пристојност.

§ 30. Ко се редитељу или надзиратељима у извршивању њихови дужности с лармом и одговарањем противи, плаћа глобе 2 нов. Ако дотични мисли, да он има право (други се нико несме мешати, иначе плаћа глобе 1 ф.), то може на учтив начин изјавити, али је ипак дужан чинити, што му се заповеди, ко не послуша, плаћа 4 новч. глобе за непослушност, а ако је тим проузрокована каква сметња или одлагање, плаћа глобу обашка и на то. Ко се противи званичном писменом налогу управитељства, губи $\frac{1}{2}$ месечне плате.

§ 31. Свађације, инатције, грубијани, и који своје другове вређају, казниће се за сваки случај таквога преступа глобом од 2 н. до $\frac{1}{8}$ месечне плате према величини преступа.

§ 32. Ко се усуди свог друга ударити или избити, губи целу месечну плату и може одпуштен бити.

§ 33. Ако се обоје или више њи туку, губи сваки помесечну плату, и онај, који је почео, биће у другом подобном случају одпуштен.

§ 34. Ко не дође трезан на пробу, плаћа 1 фор. глобе. Ко не дође трезан на главну пробу, плаћа 2 ф. глобе. Ко није трезан при представљењу, губи $\frac{1}{4}$ месечне плате.

§ 35. Псето и друге животиње није слободно доводити у позоришно зданије. Преступник плаћа глобе 1 фор., а ако би се живинче за време представљења на позорници указало, плаћа онај чије је 5 ф. глобе.

§ 36. Аљине, реквизите и остале позоришне ствари несме ни један члан кући носити, њима се служити и кварити их. Исто тако није слободно ништа узимати на приватно употребљење ни од они ствари, које се за дневне потребе позоришта купују, као свеће, уље, маст, барут, дрва, и т. д.

§ 37. Сваку штету, која се тим кварењем или трошењем позоришту нанесе, дужан је дотични одма накрмити, а осим тога плаћа глобе 1 ф. до $\frac{1}{4}$ месечне плате. Они, којима у дужност спада на такве ствари пазити, треба то одма да јаве; ако пропусте јавити,

дужни ће бити сами штету наплатити: а ако још они сами чине штету, плаћају осим накнаде још и двоструку глобу.

§ 38. Рукописна дела из реперторије несме нико без допуштења управитељства ни за себе, ни за другог преписати или преписати дати. Преступ против овога сматра се као крађа и казни се одпустом из дружине.

§ 39. Ако се који члан разболе, дужан је то најдуже за 24 часа јавити редитељу, иначе плаћа глобе 4 н. за сваки пропуштени дан. Редитељ је дужан о томе се осведочити, по потреби и сведочбом лекара позоришног. У сведочби лекаревој треба да се определи врста болести, а по могућности и време, докле ће трајати. Док болест траје, несме се дотични дати видети изван свога стана, под каштигом од 4 н., осим ако му је то лекар изрично допустио, које треба да се на цедуљи забележи.

§ 40. Ако је болест последица блудног или раскопног живота, дотични губи за то време целу плату.

§ 41. Ако болест дуже траје од месец дана, одбија се дотичном половина плате; ако дуже траје од три месеца, онда ће позоришни одсек решити, да л' му се од казнени новаца или иначе каква помоћ дати може. Ако стање фонда допустило буде, моћи ће се правити изузетци у корист заслужнији чланова дружине.

§ 42. Код женски особа у брачном животу сматра се трудно стање као обично болестно стање, и поступа се по истом правилу и с истим изузетком, као и у § 41. Догоди ли се исти случај изван брака, престаје плата за цело време, за које није дотична особа у стању на позорницу изићи.

§ 43. За приватне дугове чланова у месту сталнога пребивања не јамчи управитељство, нити ће их икоме за љубав од чланова истеривати; али ће оним члановима, који се лакомислено у дуг уваљују, службу одказати. На страни пак, да неби дугови иза дружине заостајали, властан је и обвезан је редитељ при поласку дружине све неисплаћене дугове чланова из њихови плата наједанпут исплатити.

§ 44. Сваки члан дужан је редитељу јавити број куће и улицу, где станује. Ако стан промени, дужан је то за 24 часа јавити редитељу. Иначе плаћа глобе 1 ф.

§ 45. Ко се на дуже време од три часа од куће удали, дужан је код куће казати, где ће се за то време наћи моћи; ако се не може наћи, а нуждан је, плаћа глобе 1 ф.

§ 46. Из вароши сме се члан удалити само с допуштењем редитељевим на један дан, а на дуже време с допуштењем управитељства. Ко без знања или са знањем али без изричног допуштења оде, плаћа за непослушност 2 ф. глобе. Ко преко допуштеног времена остане,

ако се неби могао извинити, плаћа глобе два пута толико, колико му плате долази на дане, преко допуштеног времена на страни про- бављене.

§ 47. Без допуштења редитељевог несме ни један члан ни у как- вом јавном представљењу, које се не даје под управом народног по- зоришта, учествовати, ни онда не, кад се оваква представљења дају на опште цели, иначе губи $\frac{1}{4}$ месечне плате.

§ 48. Сви мушки чланови дужни су редом, у опредељене од редитеља часове у писарницу позоришта долазити, и при преписивању дела и рола бесплатно помагати. Ово помагање у писарници не ре- шава чланове ни у чему од њихови остали дужности. Ко изостане или касно дође, казни се тако као да је с пробе изостао.

§ 49. Буду ли какви изванредни часови за глумце и глумице одређени, н. пр. певање, свирање, играње, борење, декламање, преда- вања из какви наука, србски и страни језици и т. д., дужни ће бити и те часове точно походити. Новчане глобе су оне исте, које и за пробу.

§ 50. Сваки члан има не само право, него и дужност, поједина дела из позоришне реперторије прочитавати, и зато ће му се иста и издавати на признаницу, али никад на дуже време од 24 часа. За сваки дан, што дело дуже код њега стоји, плаћа глобе 1 ф.

РЕПЕРТОРИЈА.

§ 51. Који ће се комади и којим редом представљати, одређује управитељство на предлог редитељев.

§ 52. Печатана и рукописна дела треба да су бар у три ексем- плара на броју, од који се један свакад чува у библиотеки, а два су одређена за представљање. Од ови се један даје шапталцу, а други дотичном надзиратељу. При овом преписивању помажу сви чланови бесплатно.

РОЛЕ.

§ 53. Роле дели управитељство на предлог редитељев, а у слу- чају нужде редитељ сам. При сваком подељењу рола дужан је ре- дитељ поименце назначити све представљајуће чланове, који ће у дотичном комаду ма само као фигуранти посла имати.

§ 54. Сваки члан дужан је примити и представљати сваку ролу, која му удео падне, била она и најнезнатнија. Ко ролу одма не прими, под каквим му драго изговором, плаћа 10 н. глобе, а ако је ни по- сле 24 часа не прими, губи $\frac{1}{2}$ месечне плате.

§ 55. Глумац или глумица, ако имају глас за певање, дужни су и певати, под каштигом од $\frac{1}{4}$ месечне плате. О овоме ће се ис- кати мњеније од учитеља певања.

§ 56. На налог редитељев дужан је сваки члан за 24 часа предати му списак они рола, које зна. При подељењу рола не мора се редитељ освртати на поднесене списке; али ће се свака назначена рола сматрати, да је научена.

§ 57. Преписане роле јесу својина позоришта, а не дотичног глумца или глумице, и зато је сваки члан дужан своју ролу редитељу на захтевање натраг вратити. Ко је ролу упрљао, подерао или изгубио, мора је сам преписати или о свом трошку преписати дати. То се исто чини и онда, кад дотични неће да је врати, само што онда плаћа још и глобе 5 н.

§ 58. Када који члан одкаже, или се њему одкаже, дужан је одма све роле, које се код њега налазе, редитељу натраг вратити. Ако такви члан има и после одказа шта представљати, даје му се рола једна по једна, и свагда је други дан после представљења враћа редитељу.

§ 59. При сваком подељењу рола има се на то пазити, да се за сваку главнију ролу бар две особе одреде, и да их наизменце представљају. У таквом случају дужан је члан у истом комаду и другу коју незнатнију ролу примити, иначе плаћа глобе од 10 н. до $\frac{1}{2}$ месечне плате. (§ 54.)

§ 60. Без знања и допштења редитељевог не смеју чланови један другом своју ролу уступити.

§ 61. Сваки члан дужан је ролу мању од по табака научити, ако је онај исти дан ујутру прими, кад је у вече представљење; ролу од једног табака за два дана, од два табака за четири дана и т. д., рачунајући на сваки дан по табака. Овде се узимају и табаци обични, и рукопис обичан.

§ 62. У роли несме се ништа мењати, изостављати или додати без знања редитељевог.

ПРОБЕ.

§ 63. Пробе се заказују обично у вече пре или после представљења за сутрадан. Могу се држати између 8—12 часова пре подне, а између 3—7 часова после подне.

§ 64. За пробе и представљења важи онај сат, који је у позоришном зданију, а тај треба да се удешава према оном сату, који је најближи позоришном зданију.

§ 65. На пробе и представљења дужни су сви чланови долазити, имали они у представљаном комаду посла, не имали. Ко се на проби задоцни, плаћа по $\frac{1}{2}$ новчића глобе за сваку четврт часа; ко на представљење не дође, плаћа цену улазнице за партер, ако није био нуж-

дан при представљењу; а ако је због какви год непредвиђени околности требало да којег од представљајући чланова замени, ма само као фигурант, плаћа 2 ф. глобе. Изостати сме само с допуштењем редитељевим.

§ 66. На пробама и при представљењу страни немају посла ни на позорници, ни у соби за облачење. Ова се забрана има с великим словима на улазна врата прилепити. Ако би који ипак дошао, има га редитељ на учтив начин на постојећу забрану опоменути. Само са знањем редитељевим сме бити изузетка, и само је он и властан и обвезан на то мотрити. Под странама се наравно не разумевају чиновници и служитељи позоришта, ни чланови одбора.

§ 67. На првој проби (проби читања), коју редитељ може заказати на 12 часова од времена, кад су роле преписане и раздане, дужан је сваки своју ролу већ течно читати. Ако је при преписивању што изоставио, случајно, или што ову или ону реч није умео прочитати, дужан је то пре пробе допунити, да се неби морало при читању оклевати. Ко при читању муца и друге тим задржава, плаћа глобе 1 н.

§ 68. На пробу читања мора сваки донети оловку, да забележи погрешке. Редитеља, кад своје примедбе казује, дужни су чланови пажљиво слушати. Редитељ може по свом увиђењу и другу пробу читања заказати.

§ 69. Редитељ има пазити, да се све речи и србске и туђе добро и правилно изговарају. Никаква граматична неправилност не сме се трпити, никакав провинцијализам; глумци били они ма с ког краја србства, морају се свикнути на то, да чист, књижевни језик и изговор и код њи овлада и све провинцијалне разлике изглади. Само у шаљивим комадима сме се од ове строгости одступити, и то само у толико, у колико дотична рола изискује, а нипошто више. При представљању пазиће редитељ и дотични надзиратељи, а из публике чланови одбора, да ли глумци правилно говоре. За сваку примећену погрешку плаћа дотични глумац глобе 1 новчић (не од форинте), ако му је та погрешка већ на проби примећена. У сумњивим случајевима решава позоришни одсек, је ли што погрешно казано.

§ 70. Ко с главне пробе изостане, плаћа двапут онолико глобе, колико за обичну пробу.

§ 71. На свакој проби без изузетка, иште се мир, поредак и пажња. Ко разговарањем, смејом, непристојношћу, луком, жубором, отворизањем врата и т. д. пробу узнемирује, плаћа 1 н. глобе.

§ 72. На проби има само редитељ право наређивати, а сви се други имају повиновати. Ако који члан има какву примедбу, може је

редитељу казати само после промене или радње, иначе се сматра да је мир нарушио, и плаћа глобу у предидућем §. означену.

§ 73. На пробама није слободно јести, нит' што пити осим воде, исто тако ни плести, шити и т. д. Ко такво што и после опомене редитељеве ради, плаћа глобе 1 н.

§ 74. Редитељ зазвони при свакој промени и радњи. Како се зазвони, одма се имају сви уклонити с позорнице, који онде места немају; који то не учине, плаћају по $\frac{1}{2}$ н. глобе за сваки пут, колико их год пута редитељ опоменуо буде, да се удале.

§ 75. Сваки је дужан ступити на позорницу с оне стране и онда, с које и кад је нужно; а онај, који на позорници пред којом појавом последњи говори, дужан је последње речи јасно изговорити и до слова онако, како су у роли написане. Ко ступи с друге стране, или ступи раније или касније, нег што треба, или последње речи нејасно изговори или другчије нег што је у роли, плаћа глобе $\frac{1}{2}$ н.

§ 76. На проби није никоме слободно пушити на позорници, а при представљењу у гардероби, само са допуштењем редитељевим. Преступ се казни глобом од $\frac{1}{2}$ н.

§ 77. На позорници пљувати и трунити није слободно ни на проби, ни на представљењу. Глоба $\frac{1}{2}$ н.

§ 78. На позорници при представљењу само је онда слободно пушити, кад рола изрично захтева, да се дим види.

§ 79. Док траје проба, редитељ или надзиратељ држи други екземплар дела за кулисама. Он није дужан никога опоменути на појаву, о томе се дотични имају сами старати.

§ 80. Роле су дужни глумци на сваку пробу па и на представљење донети, али већ на другој проби несмеду је у рукама имати, него морају за шапталцем говорити. Ко је ни онда незна, или кога редитељ опомене, да извади ролу и да из ње чита, плаћа глобе 1 н.

§ 81. Глумац треба већ на првој проби, а тако и на свакој идућој тако да говори, као да је представљење само; исто тако треба и сву радњу до најмање ситнице тако да извршује, као да се комад збиља представља. Несме ништа имати ни на глави, ни у рукама, осим ако то сам комад захтева. Ко неће све ово озбиљно да чини, ко пробу као од беде држи, лагано и тихо говори онде, где би требало брзо и јасно, небрежљиво се понаша, руке скрсти или их у џеповима држи, плаћа глобе 1 н. Ни најбољем глумцу не допушта се тај изговор, да ће се он већ знати наћи при представљању, да је њему ова рола већ позната и т. д.

§ 82. Што је речено за говор, то исто важи и за певање појединце или у хору; за представљање неми особа, гомила, бојева и т. д., једном речи за све, што у дотично представљење спада. Ту

се несме ни један члан извући под изговором, да је то маленкост, да то без њега може бити и т. д., иначе плаћа глобе 2 н.

§ 83. Особито ваља пазити код брзи и кратки говора на нужну брзину без заплетања, на краће или дуже паузе, на упадање у реч и т. д. Ту је нужно да и шапталац иде на руку, и да он и сам чини то исто, што се од глумца захтева. Ко паузе не одржи, или кад треба у реч не упадне, плаћа за сваки случај на главној проби 1 н, на представљању 3 н. глобе (не од форинте).

§ 84. Кад је која појава прошла, дужан је глумац још неко време иза кулиса остати и чекати, да ли редитељ неће захтевати, да се иста појава понови.

§ 85. На главној проби треба већ да је све готово, што је за представљење нужно. Ако је какво одело необичније, треба да се главна проба већ у том оделу држи, да се неби један допуњавајући део представљења слепом случају оставио.

§ 86. Сваки глумац дужан је ону ствар, с којом ће на позорници посла имати, већ на главној проби испитати и пробати, а при представљењу води и он бригу, је ли та ствар ту и пази на њу. После представљења дужан је исту ствар реквизитору натраг вратити, иначе ако се изгуби или поквари, плаћа је дотични глумац. Ако је ствар таква, која се на позорници оставити или бацити мора, дужан је глумац о томе реквизитора извести, иначе је у том случају глумац крив.

ПРЕДСТАВЉЕЊЕ.

§ 87. Ко има у ком комаду представљати, треба да је 5 мин. пре почетка, који је на цедуљи назначен, сасвим готов и обучен, иначе плаћа глобе $\frac{1}{2}$ н. При представљењу нужно је свакоме глумцу спокојство духа, а то не може имати онај, који у страу да се како не задоцни, онако у итњи тек набаца на себе аљине.

§ 88. Сваки члан има се онако обући и маскирати, како му редитељ наложи, иначе плаћа глобе 1 н.

Глумац није властан ни онда се облачити по својој вољи, кад сам има нужно за себе одело.

§ 89. Сваки члан има своје одређено место, на ком се свлачи и облачи. Пре него што обуче коју аљину, дужан је прегледати и ако што примети, гардеробару јавити. Исто тако и кад се свуче, дужан је аљине на оно исто место лепо и уредно сложити, где их је нашао, а гардеробар има дужност и право, још оно вече уверити се, у ком су стању аљине повраћене.

§ 90. Ако је место за облачење малено, или ако нема за свакога глумца обашка они ствари, које за облачење требају, онда ће

се облачити и онима стварима служити оним редом, којим на позорницу изилазе.

§ 91. За дотично представљење или за прву радњу одређени надзиратељ на $\frac{1}{4}$ часа пре почетка звони први пут, на пет минута пре почетка други пут, а у заказано на цедуљама време трећи пут, без обзира на то, јесу ли сви готови. Како трећи пут зазвони, одма одлази шанталац на своје место, и почиње увертура, а за увертуром се почиње представљење. Ако који члан још није готов, и ако се увертура због њега још једанпут одсвирати мора, плаћа 5, ако се двапут одсвирати мора, плаћа 10 н.

То исто стоји и за оне, који истом у доцнијим радњама изилазе, ако се због њи она радња неби почети могла.

§ 92. Ако би који представљајући члан или из небриге, или из пакости или сасвим изостао, или тако доцне дошао, да се због њега представљење неби могло давати, губи целу месечну плату; а ако би који други члан, који није за ту ролу на позивној цедуљи означен, принуђен био његову ролу представљати, губи изоставши члан половину месечне плате, била ова рола ма и најнезнатнија, имао он посла као фигурант само.

§ 93. Оркестру даје налог за свирање или понављање само редитељ или дотични надзиратељ, а нико други.

§ 94. Само редитељ и надзиратељи удешавају и сценичне послове на позорници, и само они издају налоге служитељском особљу, а нико други.

§ 95. Ако служитељско особље неби довољно било за удешавање сценични послова, дужни су прионути и сви мушки чланови, али само на налог редитељев или надзиратељев.

§ 96. Ко се између појава или радња пресвлачи, дужан је то најдаље за 10 минута учинити, почем глумцу и онако мора бити преко нужно својство, да се брзо уме облачити. Због кога би се његовом кривицом дуже чекати морало, плаћа глобе за сваки пет минута по $\frac{1}{2}$ н.

§ 97. Између једне и друге радње никад несме протећи више од 15 минута. Ако више протече, крив је редитељ, или онај за ким се чекати мора, и плаћа глобе за сваки пет минута по $\frac{1}{2}$ н.

§ 98. Ко при представљењу уђе или изиђе раније или доцније, или с друге стране, него што би требало, или ако заборави коју ствар напољу, плаћа глобе од $\frac{1}{4}$ —10 новч. према неред, који је проузрокован.

§ 99. Импровизација је забрањена, у озбиљним комадима сасвим, под глобом од 1 ф. У веселим комадима мала шала, или згодна досетка може кадкад имати места, у колико није противна добром

укусу и представљаном карактеру, али и у том случају свагда је одговоран глумац за сваку реч. А ако још с таквом импровизацијом иде на увреду своји другова, старешина или публике, плаћа глобу од 2 ф. до $\frac{1}{4}$ месечне плате, а може и одпуштен бити. Најсавестније је, за сваку импровизацију споразумети се с редитељем, у колико то могуће буде.

§ 100. Ко квари успех представљања било из пакости, лакоумности или небрежљивости, а особито:

а) ко у озбиљној или жалостној појави друга свог или публику неуместном шалом у говору или мимики на смеј наводи;

б) ко што из своје роле прескочи или изопачи, и тим свога друга или шапталца збунује;

в) ко публику ма на какву погрешку представљајућег друга говором или мимиком опомене;

г) ко иза кулиса стојећи представљајућим члановима велегласним говором, смејањем, лупом, жубором и буди каквим начином смета;

д) ко и у каквој незнатнијој роли силом иде на театарски ефект, и претераношћу у декламацији и мимики, интерес и пажњу публике са важније радње или говора само на себе обраћа, небригући се за целост и округлину представљања;

за све ово плаћа се глоба према величини преступа од $\frac{1}{2}$ н. до $\frac{1}{4}$ месечне плате.

§ 101. Има и сценичне учтивости, коју ни један глумац не сме с ума смећати. Никад нетреба публики леђа окретати; никад на позорницу плувати (у случају нужде треба се послужити марамом); никад се у истини не љубити, осим ако то сам комад изрично захтева, али ни онда не сме мушки члан женску у уста љубити, но свагда у образ или у чело. Тако исто и при грљењу мушки и женски ваља се држати најстрожије пристојности. Ко згреши против ови прописа, плаћа глобе од $\frac{1}{2}$ до 10 н.

§ 102. Ако се што публици устмено јавити има, то чини само редитељ или дотични надзиратељи или од редитеља на то изрично позвани члан. У том случају треба да има или народно, или француско одело, а ни по што не сме у оном карактеристичном оделу изићи, у ком је представљао.

§ 103. Ни у грађанским обичним комадима не треба представљајући члан да изилази у свом свакидашњем оделу.

§ 104. За цело време облачења и представљења треба да влада највећи мир и тишина и на позорници и у гардероби; не сме нико викати, велегласно се разговарати, певати, пуцати, играти и прашину дизати, пушити (§. 76.), јести, пити (осим воде); кроз завесу извиривати; обучен или маскират кроз публику улазити или излазити; иза

кулиса тако стојати, да га један део публике видети мора. Глоба 2 новчића.

§ 105. Ако је ко ролу своју свршио, може се свући, али нити сме пре свршетка комада у публику изићи, нити кући отићи.

§ 106. Све ствари, које се запалити или иначе штету и опасност причинити могу, као: пушке, пиштољи, барут, капсуле, ракетле, грчка ватра и т. д. треба да се на страни чувају, и да им се са свећом не приступа. Надзор над њима има један од надзиратеља, и он ће строго пазити, да нико у њи не дирне пре, но што требају. Пушке и пиштољи треба још пре облачења да се пробају, јесу ли пуни.

§ 107. Ако публика са комадом самим или са игром и представљањем којег члана не буде задовољна и то незадовољство јавно изрази, члан се несме ни пошто противити, иначе плаћа глобе од 10 н. до целе месечне плате, а може и одпуштен бити.

§ 108. Породице глумаца ако не спадају у чланове позоришта, имаће слободан улазак у позориште, али само с допуштењем управитељства, и то никада несме бити на уштрб позоришној каси. Али међу кулисама и у гардероби нема им никаква места.

§ 109. Ако већи део публике изазове којег члана, дужан је изићи и после поједини појава и при крају. Кога не изазове већи део публике, него само неколико гласова, несме изићи. Само је редитељ властан и обвезан заповедити или забранити излазак, и он је дужан пазити на вољу публике. Ко изиђе незван, или ко не изиђе зван, плаћа глобе 5 н., исто толико и редитељ, ако не учини по вољи публике.

§ 110. С позорнице говор управљати на публику није слободно никоме без допуштења управитељства.

§ 111. Ко с позорнице изусту вређајућу реч против публике или једног члана публике, губи месечну плату а може и одпуштен бити.

§ 112. Ко у гардероби од позоришни или од приватни туђи ствари ма што (било то из шале само) без знања и допуштења дотичнога власника узме или сакрије, плаћа глобу по мери преступа од 10 н. до месечне плате; а ако то понови, може бити и одпуштен.

§ 113. Добровољце треба предусретати и на пробама и на представљањима учтиво и пријатељски, и не исмевати их због гдекоји мана у представљању.

§ 114. Женски чланови, који не представљају, имају за време представљења за себе седишта, а мушки стоје у партеру. И једни и други треба и овде да се понашају као чланови института, а ни пошто да велегласним разговором, смејом у невреме и другим начинима нарушавају мир и озбиљност представљања. Особито им се препоручује, да смејом и другим знацима не опомињу публику на где-

које мане, које су при представљању приметили, и да се уздржавају од претресивања и исмејавања представљајући чланова. Преступи овакви казне се глобом од 1 ф.

РЕДИТЕЉ.

§ 115. Редитељ је орган, преко ког управитељство с позоришном дружином управља. Из тог узрока, и што је обдржавање закона њему поверено, у опредељеном његовом званичном кругу дужни су му се повиновати сви чланови дружине исто тако, као и самоме управитељу; као што је и он, као одржатељ реда, стојећи на одличнијем месту, са свима члановима обвезан свагда учтиво и пристојно поступати, и оно поштовање, које себи од други изискује, дужан је под истом каштигом и он другима указивати.

§ 116. Посебне дужности редитељеве ово су:

- а) Води у особитој књизи списак чланова позоришне дружине, са њиовим платама, и свима променама у платама;
- б) бележи из позивне цедуље, колико је пута који члан и које је роле представљао, и прави о томе месечне прегледе, које управитељству подноси;
- в) води списак од рола, које се код којег члана налазе;
- г) води у особитој књизи списак свију позоришни дела, која дружина срб. нар. позоришта представља, са назначењем дана и места, кад се и где се који комад представљао, и чланова, који су наизменце ову или ону ролу представљали;
- д) оставља од сваког представљења срб. нар. позоришне дружине по једну позивну цедуљу за архиву срб. нар. позоришта, и ту збирку држи у хронологијском реду;
- ђ) код њега стоје, под његовим надзором и личним одговором по два екземплара печатани или рукописни позоришни дела, која су у реперторију срб. нар. позоришта примљена. Од ови екземплара један је за шапталца, а други за надзиратеља. Уз оба ова екземплара треба да је придодат и подпуни списак од аљина за сваког представљајућег члана, и подпуни списак нужни ствари; а уз један екземплар треба да су придодате и све роле из истог дела, чисто и верно преписане. Ово сачињава ручну библиотеку редитељеву, коју је дужан у алфаветском реду чувати;
- е) он води инвентар од гардеробе и свију позоришни ствари;
- ж) он води списак свију главнији наредба, које од управитељства прима;
- з) он води кореспонденцију позоришну у договору с управитељством;
- и) он уводи новчане глобе у казнену књигу (§ 10.).

- ј) он премапописује признанице чланова;
- к) раздаје роле члановима по упутству управитељства;
- л) присуствује при свима пробама и представљањима, и пази на ред и точност игре;
- љ) са дотичним надзиратељима саставља списак одеа и ствари, које су за представљање којег комада нужне, и ове или преко гардеробара из гардеробе узима, или преко реквизитора на послугу узјамљује, или са одобрењем управитељства наручује;
- м) ситније трошкове представљања пре свакога представљања бележи, и управитељству на упутство подноси, а затим благајнику позоришне касе ради набављања издаје;
- н) он с дотичнима надзиратељима уређује позивну цедуљу;
- њ) кад друштво на страну полази, онда даје управитељству реверс од позоришних дела, која собом носи; благајнику позоришне касе даје реверс од билета, које од њега прима; а економском одсеку реверс од позоришног одеа и ствари, које се с дружином шаљу;
- о) на путу се стара за позоришну дружину и позоришне ствари и води рачун о путним трошковима;
- п) на страни се у споразумљењу с местним одборима стара за место за представљење, за прављење и кварење позорнице, за згодно и безбедно место за позоришне ствари и за станове чланова дружине;
- р) на страни, где местни одбори у споразумљењу са управљајућим одбором или на молбу и позив редитељев приме на себе скупљање абонамента и продају билета на каси, прима од њи одсеком нужну своту новаца на исплату чланова дружине и друге трошкове позоришне, и о овим примљеним свотама, као и о примљеним при поласку путним трошковима полаже управитељству рачун при повратку. Исто тако и о обустављеним новчаним глобама. На жељу одбора на страни дужан је и једнога од надзиратеља на касу ставити ради помоћи и контроле;
- с) са стране шиље редовна известија управитељству после сваког представљања, и извешћује га о приходу, о свагдашњем стању касе, о успеху представљања, о владању дружине и о свему, што у ту струку засеца;
- т) на страни он извршује и запт над дружином у истој мери, у којој управитељство, његове наредбе имају и у сумњивим случајевима све донде важност, док од управитељства противно решење не дође. Међутим је обвезан у сваком иоле важнијем питању, пре но што би што важније решио, управитељство преко писма или телеграфа запитати;
- ћ) према властима на страни он заступа дружину и поједине чланове;

у) редитељ је властан и овде и на страни један део своји послова пренети на надзиратеље, који су му дужни у свему на руку ићи, иначе плаћају глобе $\frac{1}{8}$ месечне плате за сваки случај, где му своју помоћ одкажу.

ДЕЛОВОДИТЕЉ.

§ 117. Деловодитељ у одсуству тајника води перо у седницама управљајућег одбора и у седницама оба одсека; води позориштну кореспонденцију по налогу начелника или једног од председатеља одсека; држи архиву позориштну у реду; издаје протоколске изводе дотичнима и одправља писарске послове; преписује рукописна дела за позориштну библиотеку; уједно је и библиотекар позоришне библиотеке.

§ 118. Из позоришне архиве несме ништа издати без допштења начелника, нити из библиотеке без допштења управитељства, и то свагда на реверс. Исто тако несме ником ништа ни од позориштни дела преписати или преписати дати. (§. 38.)

ОРКЕСТАР.

§ 119. Чланови оркестра дужни су сви скупа на свако представљење доћи, бар на 5 минута пре заказаног почетка, и морају до краја представљења остати. Исто тако имају долазити и на оне пробе, где има што да се пева. Требају л' на пробе сви да дођу или не, то ће определити редитељ.

§ 120. Управитељ оркестра дужан је свагда споразумети се с редитељем, какви ће се комади представљати, и према њима удесити комаде, који ће се оно вече свирати. Ови комади имају се свагда на цедуљи поименце навести.

§ 121. Управитељ је дужан бесплатно учити глумце и глумице нотну певање, сваки дан бар по један час, који ће се у споразумљењу с редитељем одредити. Управитељ је дужан држати ове часове точно, под истом новчаном глобом, као и други чланови.

§ 122. И при свирању и при певању мора се ићи поглавито на то, да се народне мелодије у што већем броју певају и свирају.

§ 123. Што год буде на ноте сложио управитељ оркестра, то постаје собственошћу народног позоришта, и управитељ оркестра има то на чисто преписати и у библиотеку позоришта положити.

§ 124. Свирачи су дужни свирати не само у оркестру, него и на сваком другом месту, где комад захтева, само не морају изилазити на позорницу и неморају се костумирати.

§ 125. Запт над свирачима извршује управитељ оркестра сам,

али он и одговара управитељству за сваки неред и недостатак у овом погледу.

§ 126. Управитељ оркестра властан је којег свирача и одпустити, само је обвезан заменити га равним или бољим, а никако горим свирачем. Свирачи морају бити у оном броју, који је у дотичном уговору опредељен.

§ 127. Ако при представљењу нису сви свирачи на броју, дужан је управитељ дотичнога казнити новчаном глобом, од које половина иде у корист казненом фонду. Количина глобе има се у посебном уговору определити. При овом послу води контролу редитељ.

§ 128. Оркестар је обвезан с дружином ићи и на страну, без друге накнаде, до једни путни трошкова, осим ако није другчије у уговору утврђено.

СТАЛНИ ГЛУМЦИ И ГЛУМИЦЕ.

§ 129. За сталнога глумца или глумицу сматрају се они чланови позоришта, који су како у смотрењу србског језика, тако и у смотрењу позориштне вештине и нужнога за овај позив изображења толико напредовали, да се са глумцима други изображени народа споредити могу, или бар да основане надежде дају, да ће озбиљном вољом и трудом тај степен савршенства за кратко време постићи.

§ 130. Стални чланови треба да су познати са србском белетристичном литературом новијега доба, са србским народним песмама, србском драматском литературом, са најзнаменитијим производима страни драматски литература, са србском историјом, и колико толико са главнијим догађајима и личностима из свемирне историје. Точно знање србског језика и у говору и у писању, и знање бар једног од изображенији европски језика необходимо је нужно својство. Одговара ли који члан овим изискивањма, пресудиће позоришни одсек управљајућег одбора.

§ 131. Стални чланови примају се на годишњи уговор, уживају саразмерно већу плату и свакоме појединце даје се по једно или више представљења преко године у његову корист.

НАДЗИРАТЕЉИ.

§ 132. Сви стални мушки чланови позоришта јесу уједно и надзиратељи, и као такви, јесу помоћници редитељеви, његови заменици и извршитељи његови налога у свима струкама његови дужности.

§ 133. Од они стални чланова, који у ком комаду не представљају, поставља редитељ по једнога надзиратеља за сваки комад из

позоришне реперторије. А у ком комаду цело особље представља, онде се постављају по више надзиратеља и то увек они, који у којој радњи или не изилазе на позорницу, или само на кратко време.

§ 134. Надзиратељ и надзиратељи дужни су оне комаде, који им у део падну, својски проучити; точни списак декорација, реквизита и одела за сваку представљајућу особу у споразумљењу с редитељем сачинити и реквизитору и гардеробару за времена издати; тако исто и обширну сценарију саставити. Они уређују с редитељем позивне цедуље.

§ 135. Надзиратељи пазе особито на чистоту у позорници и гардероби.

§ 136. На пробама и при представљању они издају налоге у обзиру игре осталим представљајућим члановима и службеном особљу, и ту их је дужан сваки слушати као редитеља самог, иначе плаћа исту глобу. У случају да се противни налози издаду, важи налог редитељев.

§ 137. При представљењу прекује се сценарија на такво место, одкуда је сваки представљајући члан видети може, а да надзиратељу не досађује.

§ 138. Надзиратељ на пробама и при представљењу стоји са књигом за кулисама, и из ње пажљиво прати говор и игру представљајућег члана. Наиме пазе, да ли сви роле знају, да ли добро изговарају, да ли добро улазе и изилазе, да ли згодно у реч упадају, да ли паузе држе, да ли последње речи јасно и правилно изговарају и т. д.

§ 139. Он даје знак за кулисама за говор, вику, звеку, свирање, певање, жубор, пуцање, севање, грмљавину, трубе, добош, звоно, избијање часова, грчку ватру, осветљење и т. д. с највећом точношћу, пазећи у исто време на даљину, на трајање и на карактеристику ти радња.

ПРИВРЕМЕНИ ГЛУМЦИ И ГЛУМИЦЕ.

§ 140. Привремени глумци и глумице постављају се декретом позоришног одсека, уживају мање плате и учествују у саразмерју месечни плата укупно у приходу од представљења, која им се по увиђењу управитељства дају.

§ 141. Од садашњи чланова позоришта сви они, с којима се обашка писмени уговори не закључе, као и нови чланови, који се у напредак без писменог уговора примали буду, спадају међу привремене чланове.

§ 142. Ко се од привремени чланова трудом, способношћу, знањем и владањем буде одликовао, преместиће се у разред стални чланова.

ШАПТАЛАЦ.

§ 143. Комад, који ће се представљати, благовремено изиште од редитеља и одма га сутра дан после представљења враћа.

§ 144. На проби читања он држи у рукама један екземплар од дотичног дела, и пази да ли глумци добро читају, а други је екземплар код редитеља или дотичног надзиратеља.

§ 145. Шапталац је дужан добро и течно читати сваки рукопис, који му се даде; дужан је пазити на акценте, на изговор, на краће или дуже паузе, на упадање у реч, на радњу и т. д.

§ 146. Ако шапталац погрешно чита рукопис одма на првој проби, плаћа 1 н. глобе, ако на главној проби, плаћа 2 н., ако на представљењу, плаћа 4 н. глобе. Толико исто плаћа и онда, кад или тишије чита, да га представљачи не могу чути, или кад тако јако виче, да се и у публици јако чути може. Ако је принуђен то чинити због тога, што овај или онај члан ролу не зна, онда плаћа глобу за шапталца дотични члан.

§ 147. Шапталац већ на главну пробу мора донети читко и разговетно написана сва писма, која у ком комаду долазе, и предати их дотичном надзиратељу. За свако неисписано писмо плаћа 2 н., а ако га ни на представљење не донесе, него га онде препише, плаћа 4 н. глобе.

§ 148. При представљењу на треће звоно надзиратељево мора отићи на своје место. Звонцетом даје знак за промене и радње. На један минут пре зазвони, да опомене служитеље; а кад други пут зазвони, онда се спушта завеса, полагано, ако краће време звони, — а брзо, ако звони дуже време. Ако рђав знак даде, плаћа глобе 1—10 новчића.

СТАТИСТЕ И СТАТИСТКИЊЕ.

§ 149. Узимају се по свагдашњој потреби за мање роле, и ако успех покажу, прелазе у разред привремени чланова.

ГАРДЕРОБАР.

§ 150. Под његовим је надзором позоришна гардероба и све позоришне ствари, и он је одговоран за сваку штету, што се ту догоди.

§ 151. Поверене му ствари дужан је чувати у највећем поредку и чистоти.

§ 152. Без допущтења управитељства несме ником ништа издати од позориштни ствари, ни на послугу, иначе губи $\frac{1}{4}$ месечне плате.

§ 153. При сваком комаду дужан је доћи на предпоследњу пробу, и ту примити од редитеља или надзиратеља списак нужног одела, ствари, парока, брада и т. д.

§ 154. Све ове ствари морају за главну пробу већ приправљене бити, ако устребају. На главној проби мора и он присуствовати; задоцнење и изостајање казни се и код њега као и код другог члана.

§ 155. На пуна два часа пре заказаног почетка мора се он већ у гардероби наћи са целом кројачком опремом. Сваком члану на одређено место приправи све, што оном треба, по упутству редитељевом или надзиратељевом.

§ 156. Ако који члан примети да гдегод што поправити треба, дужан је то учинити, са знањем редитељевим. Он помаже појединим члановима при облачењу.

§ 157. При крају представљања прима он од поједини чланова све у истом реду, у ком им је и дао, и прегледа све да се увери, да није што покварено. Што примети, дужан је дотичном споменути, а и редитеља о свему известити, иначе он плаћа сву штету.

§ 158. Док траје облачење и представљање, прима и он и друго помоћно особље налоге само од редитеља и надзиратеља, а ни од кога више. Чланови поједини дужни су се с гардеробаром пристojно обходити, као и он с њима. Особито треба да се и гардеробар и остало помоћно особље брижљиво чува од сваке распре и препирке са представљајућим члановима, будући су ови у таквим приликама вредљивији нег' обично, па се бојати од рђави последица у представљењу самом. За то ће се свагда оштрије казнити у таквим приликама гардеробар и остало помоћно особље, ма да су иначе и у свом праву били.

РЕКВИЗИТОР И ЊЕГОВИ ПОМОЋНИЦИ.

§ 159. Један од њи дужан је бити на свакој проби на $\frac{1}{4}$ часа пре него што је заказана; а на главној проби и на представљењу морају бити сви; иначе плаћају глобу као и представљајући чланови.

§ 160. На предпоследњој проби прима од редитеља или надзиратеља списак свију ствари, које за представљење требају, и оне које позориште има, одма приправи, а које нема, те за позориште на послугу измоли. Ако је што за позориште наручено, његова је брига, да дотичне мајсторе жури и настоји, да све буде на време готово.

§ 161. Све ствари за представљење нужне треба да су већ на

главној проби спремљене. За сваку пренебрегнуту ствар појединце плаћа глобе $\frac{1}{2}$ н., а ако је ни до почетка представљања не набави, плаћа за сваку ствар 1 н. глобе.

§ 162. Сваком представљајућем члану издаје ствар, која оном треба и прима је од њега натраг.

§ 163. Ако се што изгуби или поквари, сноси штету реквизи-тор, ако се докаже, да није непажњом дотичног представљајућег члана изгубљена или покварена.

§ 164. Све позајмљене ствари морају идући дан до подне дотичним власницима враћене бити. За сваку дотле невраћену ствар плаћа се глобе по $\frac{1}{2}$ н.

§ 165. Ако нема обашка разноситеља цедуља, онда спада и ово у дужност реквизици-тору. Он је дужан цедуље у печатњу носити, печатање журити и одма их по вароши и куд устреба разносити. С овим послом мора бити најдаље до 9 часова ујутру готов иначе плаћа глобе по $\frac{1}{2}$ н. за сваку четврт часа.

§ 166. Дотле, док помоћно особље не буде умножено, спада у његову дужност дворану, позорницу и гардеробу чистити; столице и клупе нумерисати и намештати; свеће на позорници и у дворани палити (и то кад надзиратељ први пут зазвони, дакле на $\frac{1}{4}$ часа пре почетка); декорације намештати; завесе подизати и спуштати; позорницу уређивати; и ако при представљању нужно буде по коју ствар отићи и донети је. Ако има много посла, онда му је дужан помоћи и гардеробар, а у случају веће нужде и статисте а и остали чланови.

§ 167. Као што је већ речено, при овом послу издаје налоге само редитељ и надзиратељи, а нико други.

§ 168. Са представљајућим члановима мора и он поступати учтиво, и избегавати сваку свађу и препирку.

ПРИМАТЕЉИ БИЛЕТА.

§ 169. Дужни су бити у дворани на један час пре заказаног почетка. За свако закоснење од $\frac{1}{4}$ часа одбијају им се 5 % од дневне плате.

§ 170. Њиова је дужност од улазећи гостију улазнице примати, гостима места показивати, излазећима повратнице давати. С публиком дужни су поступати учтиво.

§ 171. Осим чланова позоришне дружине и осим они лица, која при представљању по дужности својој посла имају (која ће им управитељство у особитом списку назначити), нису властни никога пустити унутра без улазнице. Ко се по томе не влада, или ко се увати, да у том послу на штету касе тргује, биће одпуштен.

СЛУГЕ И СЛУШКИЊЕ.

§ 172. Примају налоге од редитеља и надзиратеља за сваки пут. Од њи се иште вредноћа, верност и послушност. Мање кривице казне се новчаним глобама по увиђењу управитељства, а веће одпустом.

ЗАКЉУЧАК.

§ 173. Ова правила ступају у живот за садашње чланове позоришта пети дан после објаве, а за будуће чланове од онога дана, кад буду примљени.

§ 174. Измене у овим правилима може чинити само главна скупштина друштва за срб. нар. позориште.

У Новоме Саду, 17. марта 1863.

Управљајући одбор србско-народног позоришта.

САДРЖАЈ.

ОБШТА ОПРЕДЕЉЕЊА.

§

1. Ко сачињава дружину србско-народнога позоришта?
2. Сви чланови позоришта подвргнути су овим правилима.
3. Чланове дружине поставља позор. одсек упр. одбора.
4. Они извршује над њом и запт.
5. Одпуст и одказивање.
6. Само писмени одказ важи.
7. На колико се времена одказује?
8. Одпуштење због безчастија или кривичне истраге.
9. Врсте казни.
10. Казни бележи редитељ а опредељује управитељство.
11. Какве су новчане глобе?
12. Опредељење новчани глоба за случај болести или смрти.
13. Бекрије немају права на ту подпору.
14. Управитељство решава, коме ће се дати помоћ од ти новаца.
15. Ти новци стоје код благајника.
16. Како се одбијају глобе у Н. Саду?
17. Како се одбијају на страни?
18. Наредбе устмене и писмене, ове се излажу у писарници.
19. Само журне наредбе јављају се појединим члановима.
20. Обхођење чланова између себе.
21. Понашање чланова изван позоришта.
22. Пристојност и чистоћа у оделу.
23. Сви чланови дужни су одправљати сваки позориштни посао.
24. Тужбе иду редитељу.
25. Управитељству не досађивати с тужбама.
26. Клеветна тужба против редитеља.
27. Шуровање против позориштни чланова.
28. Роптање против старешина.
29. Вређање женски чланова.
30. Противљење старешинама.
31. Свађа, инат, грубијанство.
32. 33. Тучење.
34. Пијанство.
35. Псето доводити.
36. Позоришне ствари не употребљавати и не трошити.

§

37. Каштиге за то.
38. Рукописе не преписивати.
39. Болест јавити и лечити се.
40. Ако је болест од раскошног живота.
41. Ако дуго траје.
42. Трудно стање.
43. Приватни дугови.
44. Стан свој јавити.
45. Ко од куће оде, да поручи гди је.
46. Изван вароши отићи.
47. Представљења изван позоришта.
48. У писарници писати.
49. Изванредни часови.
50. Позоришна дела читати.

РЕЦЕРТОРИЈА.

51. Њу одређује управитељство.
52. Свако дело бар у три екземплара.

РОЛЕ.

53. Роле дели управитељство.
54. Сваки члан дужан је сваку ролу представљати.
55. Дужан је и певати.
56. Списак научени рола.
57. Роле су сопственост позоришта.
58. При одказу враћа роле натраг.
59. Дужан је у истом комаду и незнатнију ролу представљати.
60. Мењање с ролама забрањено.
61. За колико времена мора ролу научити.
62. У роли ништа не мењати.

ПРОБЕ.

63. Заказивање проба.
64. По којем сату се влада?
65. На пробе и представљења сви долазе. Глобе.
66. Страни на пробама и представљењу.
67. Проба читања да иде течно.
68. Погрешке у роли да се исправе.
69. На правилност изговора строго pazити. Провинцијализми.
70. Главна проба.
71. На проби мир, поредак и пажња.

- §
72. Само редитељ наређује на пробама.
73. Други послови на пробама забрањени.
74. Позорница празна на пробама.
75. Улаз, излаз, последње речи.
76. Пушење.
77. Чистоћа на позорници.
78. Пушење при представљењу.
79. Надзиратељ за кулисама.
80. Знање рола на изуст.
81. Озбиљност на пробама.
82. Певање, гомиле, бојеви.
83. Брзина говора, паузе, упадање у реч.
84. Понављање које појаве.
85. Главне пробе у оделу и с нужним стварима (реквизитима).
86. За ствари на представљењу брине се и глумац.

ПРЕДСТАВЉЕЊЕ.

87. За времена се обући.
88. Одело и маску наређује редитељ.
89. Како се треба облачити?
90. Којим се редом облаче?
91. Три пута се звони.
92. Ко од представљача не дође.
93. Ко даје налоге оркестру?
94. Ко удешава сцене?
95. При сценирању сви помажу.
96. Брзо се пресвлачити.
97. Време између радња.
98. Улаз, излаз, заборав реквизита.
99. Импровизација забрањена.
100. Ко квари успех представљања.
101. Сценична учтивост.
102. Објаве публики.
103. У свом обичном оделу непредстављати.
104. Ред на позорници и у гардероби.
105. До краја остати.
106. Опасност ватре.
107. Незодовољство публике.
108. Породице глумца.
109. Изазивање.
110. Говорити публики.
111. Публику не вређати.
112. Ко ствар узме или сакрије.
113. Добровољци.
114. Глумци у публики.

РЕДИТЕЉ.

115. Свакога предусрета учтиво.
116. Посебне његове дужности.

ДЕЛОВОДИТЕЉ.

117. Његове дужности.
118. Чува архиву и библиотеку.

ОРКЕСТАР.

119. Сви чланови треба да долазе.
120. Комади за свирање.

- §
121. Учење певања.
122. Народне мелодије.
123. Композиције сопственост позоришта.
124. Свирачи не излазе на позорницу.
125. Запт над оркестром.
126. Одпуст свирача и њиов број.
127. Глобе.
128. На путу.

СТАЛНИ ГЛУМЦИ И ГЛУМИЦЕ.

129. Шта се иште од њи уобште.
130. Шта поименце?
131. Шта имају за то?

НАДЗИРАТЕЉИ.

132. Шта су и који су?
133. За сваки комад други.
134. Шта имају посла око комада?
135. На чистоту пазити.
136. Издају налоге на проби и представљењу.
137. Сценарију гледе чланови сами.
138. Надзиратељ пази за кулисама.
139. Радњу за кулисама удешава.

ПРИВРЕМЕНИ ГЛУМЦИ И ГЛУМИЦЕ.

140. У чему се разликују од стални?
141. Који су од садашњи чланова привремени?
142. Могу постати сталнима.

ШАПТАЛАЦ.

143. Иште дело за времена и враћа га.
144. На проби читања.
145. Добро читати сваки рукопис.
146. Глобе за рђаво читање.
147. Исписивање писама.
148. Знаке даје звонцетом.

149. СТАТИСТЕ И СТАТИСТКИЊЕ.

ГАРДЕРОБАР.

150. Под њим су ствари и гардероба.
151. Поредак и чистота се иште.
152. Ништа ником не издавати.
153. На предпоследњу пробу доћи.
154. За главну пробу све спреми.
155. Кад да дође на представљење?
156. Помаже при облачењу.
157. Прегледа враћено одело.
158. Свађу избегавати.

РЕКВИЗИТОР.

159. На сваку пробу долази.
160. Набавља и наручује ствари.

- §
161. За главну пробу све приправи.
162. Издаје и прима ствари од глумаца.
163. Ако се што изгуби или поквари.
164. Позајмљене ствари враћа.
165. Цедуље разноси.
166. Посао у дворани и на позорници.
167. Ту му и други помажу.
168. Избегавати препирку.

ПРИМАТЕЉИ БИЛЕТА.

169. Кад треба да дођу.

- §
170. Њиова дужност.
171. Шта несмеју чинити?

172. СЛУГЕ И СЛУШКИЊЕ.

ЗАКЉУЧАК.

173. Кад ступају у живот ова правила ?
174. Ко их може изменити ?

171 x 101

168. Небесахъ идуны
167. Ты и я и дитя помню
166. Нога у дяди и на повороте
165. Небесахъ идуны
164. Небесахъ идуны
163. Небесахъ идуны
162. Небесахъ идуны
161. Небесахъ идуны

ИЗЪ ПЕРВОГО ТОМА

168. Небесахъ идуны

170. Небесахъ идуны
171. Небесахъ идуны
172. Небесахъ идуны
173. Небесахъ идуны
174. Небесахъ идуны

ИЗЪ ВТОРОГО ТОМА

173. Небесахъ идуны
174. Небесахъ идуны

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P₁₉Ср III 133.5.1